

SLOVENSKÁ
FILHARMÓNIA

CYKLUS
SLOVENSKÉHO
KOMORNÉHO
ORCHESTRA

— SKO —

24. 05. 2026 | nedeľa | SKO7

Koncertná sieň SF | 16.00



77. KONCERTNÁ SEZÓNA

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER
EWALD DANEL *umelecký vedúci, husle*
DALIBOR KARVAY *husle*

Karl Jenkins (1944)

Palladio, concerto grosso

pre sláčikový orchester

18'

Allegretto

Largo

Vivace

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791)

Koncert pre husle a orchester č. 3 G dur,

KV 216

25'

Allegro

Adagio

Rondeau. Allegro

Concertone pre dvoje huslí a orchester C dur,

KV 190

25'

Allegro spiritoso

Andantino grazioso

Tempo minuetto. Vivace

Peter Warlock (1894 – 1930)

Capriol Suite

10'

Basse-Danse

Pavane

Tordion

Bransles

Pieds-en-l'air

Mattachins

Meno waleského hudobníka Sira **Karla Jenkinsa** rezonuje viac v ušiach a myšliach prívržencov jazzovej, respektíve artrockovej a jazzrockovej hudby. Svoju kariéru si v tejto oblasti začal úspešne budovať ako dvadsaťročný mladík v polovici šesťdesiatych rokov. Svoje okolie udivoval všestrannosťou, hral predovšetkým na saxofóny, ale realizoval sa aj ako vynikajúci hudobník na klávesové nástroje a hoboje, ktorý pôsobí v kontexte džezovej hudby atypicky. Veľký význam pre Jenkinsa mala jeho prvá závažnejšia a dlhšia spolupráca s kontrabasistom, basgitaristom, skladateľom a skúseným kapelníkom Grahamom Collierom. Jenkins pri tomto hudobnom mágovi hudobne dospieval. Koncom šesťdesiatych rokov už bol pripravený, aby založil vlastný súbor Nucleus. Dostavili sa prvé veľké úspechy a ocenenia. Vyhládala ho aj vynikajúca speváčka, skladateľka a muzikoterapeutka Linda Hoyle pre spoluprácu na albume *Pieces of Me* (1971). Jenkins od mladosti inklinoval k experimentu, voľnosti myslenia a odvážnej improvizácii. Tieto charakteristiky ho v roku 1972 priviedli na takzvanú canterburskú hudobnú scénu, typickú odhodlaním neviazať sa na akékoľvek normy a zásady. Hudba smerovala dokonca až k psychedelickým postupom a projektom. Jenkins začal účinkovať v zostave skupiny *Soft Machine*. V roku 1974 bola táto mimoriadne avantgardná skupina v prestížnom časopise *Melody Maker* vyhlásená za najlepšie rockový ansámbl roka. Akýmsi „očistcom“ počas účinkovania v *Soft Machine* bola pre Karla Jenkinsa intenzívna spolupráca s hudobným intelektuálom Mikeom Oldfieldom (od 1973).

Zásadným obratom v kariére odvážneho Walesana bol kontrakt s reklamnou spoločnosťou *Bartle Bogle Hegarty*. Jenkins s touto agentúrou spolupracuje od osemdesiatych rokov 20. storočia. Dosahoval povšimnutia hodné úspechy, opustil pozíciu „divocha“ a rebela a začal používať podstatne skromnejšie a „lahodnejšie“ vyjadrovacie prostriedky. Pre jeho priaznivcov bolo možno šokujúce, že Jenkins celkom odstúpil z rockerských pozícií a nechal sa zlákať do komerčnej pavučiny „sladkej“ hudby televíznych reklám. Jenkins sa však aj tam pohybuje suverénne a dosahuje uznanie. Najväčší ohlas dosiahla kolekcia projektov *Adiemus*, na ktorej Jenkins systematicky pracoval od roku 1994. Album *Song of Sanctuary* (1995) sa ocitol na vrchole rebríčkov hodnotenia klasickej hudby. Materiál z týchto projektov sa stal žriedlom a východiskom pre iné Jenkinsove spoločensky a duchovne angažované veľké kompozície: *The Armed Man: Mass for Peace* (1999), *Requiem* (2005), *Stabat mater* (2008), *Peacemakers* pre zbor (2012), *The Healer – Cantata for St Luke* (2014).

Pôsobivé štýlové „crossover“ láka aj v skladbe v duchu barokového koncerta grossa pre sláčikový orchester – ***Palladio***. Jenkins na tomto titule pracoval v rokoch 1993 – 1995. „*Palladio*

bol inšpirovaný talianskym architektom zo šesťnásteho storočia Andreom Palladiom, ktorého dielo stelesňuje renesančné oslavy harmónie a poriadku. Dva charakteristické znaky Palladia sú dokonalá matematická harmónia a architektonické prvky prevzaté z klasickej antiky a z antickej filozofie, ktorú považoval za odraz jeho vlastného prístupu k tvorbe. Prvú časť som adaptoval a použil v rámci celosvetovej reklamnej televíznej kampane *„Shadows: A Diamond is Forever“*. Strednú časť som prerobil aj pre dva ženské hlasy a sláčikový orchester a zaradil do skladby *„Cantus Insolitus“*, ktorá je súčasťou diela *Songs of Sanctuary*“.

Trojčastové „concerto“ je pôvabnou replikou barokového typu inštrumentálnej skladby. Jenkins však staručký model rafinovane prepája na novodobú „minimal music“. Prvá, kvázi pochoďová časť (d mol) zaujme dôsledným ostinatom v basovom sektore a šibalským motívom, naberajúcim postupne na pohyblivosti a dynamike. Lyrická druhá časť (c mol – Es dur) ponúka klenutú melódiu dvojice sólových huslí a takisto vtipne odkazuje na barokové concerto. Tutti sekcia sa pokojne pohybuje opäť na báze ostinátnej figurácie. Záverečná časť v svižnom tempe pripomína barokové poľovné scény z diel barokových majstrov. Palladio Karla Jenkinsa prináša síce aj dramatickejšie či expresívnejšie okamihy, v zásade je však skladbou vznášajúcou sa nad terénom ako jemné pierko.

Aj diela **Wolfganga Amadea Mozarta** rozdávať zväčša radosť, úsmevy a pohladenie. Život a tvorba tohto hudobného Apolóna sú na jednej strane nevyčerpatelným žriedlom slnečnej energie a pozitívnych zážitkov, na strane druhej je jeho osud poznamenaný temnými okolnosťami, súvisiacimi s jeho predčasným úmrtím. Mozart je jedným zo symbolov geniality ľudského ducha a ohnivého tvorivého potenciálu. Jeho život a jeho kariéra boli úchvatnou svetlicou. Na krátky čas rozžiari-li hudobný vesmír, aby sa vzápätí ich žiara stratila v temnote. Ktosi nad jeho hrobom poznamenal, že ako muž nikdy nedozrel a ostával hravým faganom, ale ako tvorca predbehol svoj vlastný ľudský vývoj a dosahoval na Olymp kreativity. Už nemecký filozof Arthur Schopenhauer situoval Mozarta do centra jeho brilantnej eseje venovanej problematike génia a rýdzej geniality. Od jeho čias sa nedostihnuteľný Salzburčan stáva témou množstva úvah, výskumov alebo mysterióznych legend. Skladateľova sestra Nannerl vo svojich spomienkach opisuje situácie, v ktorých trojročný Wolfgang prežíval nefalšovanú detskú radosť pri brnkaní na klavíri, už vtedy ostro rozoznával svet konsonancií a disonancií a úspešne sa s nimi pohrával. Takisto sa s dávkou humoru zmieňuje o bratovej averzii voči zvuku trúbky. Otec Leopold vycítil príležitosť uvádzať syna do veľkého sveta a podroboval ho tvrdému hudobníckemu výcviku. Už vo veku šiestich rokov podnikal so synom zahraničné cesty

a oboznamoval ho s reáliami koncertného a divadelného sveta. Wolfgang zároveň získaval srdcia poslucháčov svojou vyzretou interpretáciou.

Jedenásťročný Wolfgang sa už vrhol do profesionálnej tvorby (singspiel *Bastien a Bastienka*, prvé symfónie a klavírne koncerty). Počas cesty do Londýna sa stretol s Johannom Christianom Bachom – najmladším zo synov Johanna Sebastiana Bacha. Bach sa v Londýne presadil aj svojou klávesovou interpretáciou a venoval mladučkému Mozartovi lekcie klavírnej hry, ktoré vzápätí Mozarta silne inšpirovali k prvým klavírnym koncertom, riešeným ako pastichio – teda ako skladbu, zostavenú z upravených motívov iných autorov. Ako štrnásťročný navštívil spolu s otcom a Nannerl Taliansko, kde ho fascinovala najmä talianska operná tradícia. Stretnutie s českým skladateľom Josefom Myslivečkom ho oslnilo a nakriatlo k zvýšenej aktivite na poli talianskej opery. Detstvo a tínežerská mladosť Wolfganga Amadea boli teda nasýtené tvrdou drinou a cestovaním, takže je možné konštatovať, že Mozart žiadne detstvo nemal, čo ho mohlo silne poznamenať. Ak teda spomínaný Mozartov priateľ v rámci smútočných stretnutí povedal, že Mozart ako človek vždy ostal dieťaťom, je to možno determinované práve týmito okolnosťami.

V roku 1773 nastúpil Mozart do služieb salzburského arcibiskupa Princa Hieronyma Colloreda a začal sa vážnejšie zaoberať aj duchovnou hudbou. V centre jeho pozornosti však stále zotrúvali opera, koncert a symfónia. Z roku 1773 pochádza aj prvý z piatich Husľových koncertov. Dodnes nie je jasné, pre koho alebo pri akej príležitosti ich Mozart napísal. Písal ich pravdepodobne pre vlastné interpretačné účely. Historicky a hráčsky prelomové klavírne koncerty boli Mozartovou skladateľskou vášňou. Mimoriadne bedlivo dbal na ich oficiálne vydanie, komunikoval s vydavateľmi a doslova strážil každý zásah do rukopisu. Husľové koncerty stáli akoby bokom jeho autorskej pozornosti. V jednom z listov otcovi Mozart v roku 1775 nazval **Koncert pre husle a orchester č. 3 G dur, KV 216** „Štrasburským koncertom“. O pôvode tohto prívlastku sa vedú polemiky, pravdepodobný je súvis s jednou zo symfónií Carla Dittersa von Dittersdorfa.

Koncert je koncipovaný v duchu tradičnej koncertantnej skladby z čias baroka a klasicizmu. V centre pozornosti je kontinuitný dialóg sólového partu so sekciou tutti. Zvláštnosťou Koncertu G dur je inštrumentácia, v druhej časti nahradil Mozart dva hoboje dvomi flautami, čo bolo pomerne neštandardným krokom.

Päťici Husľových koncertov predchádzalo **Concertone pre dvoje huslí a orchester C dur, KV 190**. Po röntgenovej analýze rukopisu je zrejmé, že Mozart dielo napísal v roku 1774. Nie je však cel-

kom isté, či ho písal ešte počas zahraničného turné v Taliansku alebo tesne po návrate do Salzburgu – čo je pravdepodobnejšia alternatíva. Pojem „concertone“ zodpovedá ekvivalentnému pojmu „koncertantná symfónia“, ku ktorej Mozart siahol aj v slávnom KV 364 (*Sinfonia concertante* Es dur pre husle, violu a orchester z roku 1779). Zatiaľ čo Husľovým koncertom skladateľ nevenoval zvýšenú pozornosť, *Concertone* mu podľa korešpondencie väčšmi ležalo na srdci. Rukopis si so sebou bral aj na turné do Mannheimu a Paríža. Životopisci sa domnievajú, že Mozart skladbu premiérovo uviedol v spolupráci s jeho zamestnávateľom, princom – arcibiskupom Hieronymom Collerodom, v rámci slávnostnej príležitosti. Mozart vpísal do partitúry aj party trúbok, ktoré vnášajú do hudby slávnostný lesk a vznešenosť. Muzikológ a knihovník Alec Hyatt King *Concertone* označil za „hybridné dielo, v ktorom starý žáner dostal novú dušu ... kontrast barokových nástrojov concerto grosso sa dobre mieša s novým galantným štýlom“.

Britský skladateľ a svojrázny hudobný publicista Philipp Arnold Heseltine vstúpil do hudobných dejín pod pseudonymom **Peter Warlock**. Skladateľ bol povestný okrem iného veľmi čudáckou povahou a sklonom podliehať okultizmu a štipľavému sarkazmu. Pseudonym „warlock“ v preklade znamená „čarodejník“. Celý život sa javil ako „večný nespokojenec“ a provokatér. Na druhej strane sa však postaral o dôsledné spracovávanie dejín britskej hudby. Už v mladosti sa zaujímal hudbou alžbetínskej epochy. Dlhší čas pôsobil v Írsku a vo Walese, kde sa venoval štúdiu keltskej histórie a tamojším osobitým hudobným tradíciám. Pobyt vo Walese bol z hľadiska jeho skladateľskej kariéry azda najproduktívnejším a najvýraznejším obdobím, Warlock spracovával aj ľudovú hudbu. Z pozície hudobného publicistu Warlock významnou mierou prispieval k výskumu hudby renesancie a raného baroka. Bol doslova posadnutý tvorbou Johna Downlanda. Je okrem toho autorom rozsiahlej monografie o živote a diele jedného z jeho skladateľských idolov – Frederickovi Deliusovi.

Warlock veľa cestoval a zbieral skúsenosti, ktoré umne a invenčne spracovával vo svojich dielach. „*Tieto [odlišné prvky] sú [u Warlocka] prepojené zvláštnym, osobitým spôsobom: jednotlivé ingrediencie sa dajú analyzovať a definovať, ale konečný produkt nie je Dowlandom plus Van Dierenom alebo alžbetínskou hudbou spojenou modernizmom. Je to jednoducho niečo úplne individuálne a neanalyzovateľné, je to Peter Warlock. Nikto iný by to nemohol napísať.*“ Warlock stratil po roku 1928 tvorivú energiu, upadol do hlbokej depresie zapríčinené pocitmi „zbytočnosti“. Zomrel za záhadných okolností na otravu kyslíčnikom uhoľnatým. Išlo s najväčšou pravdepodobnosťou o samovraždu.

Peter Warlock sa venoval prevažne tvorbe piesní a rôznym miniatúram. **Capriol Suite** z roku 1926 je jedným z jeho najhrávanejších a najobľúbenejších opusov. Šesť kratučkých dobových tancov Warlock upravil s neuveriteľnou imagináciou, čo kritika opäť komentovala ako nenapodobiteľný tvorivý potenciál v spracovávaní pôvodného hudobného materiálu. Pôvab suity znásobuje jej tonálny plán: prvý tanec sa odohráva v priestore tóniny d mol, tance 2 - 5 sú situované do g mol, respektíve G dur a záver patrí tónine F dur. V našich kultúrno-geografických podmienkach nie je Peter Warlock známou postavou, jeho Capriol Suite ho však bude zaiste prezentovať v pozitívnom duchu.

Igor Javorský



DALIBOR KARVAY

Na husliach začal hrať pod vedením svojho otca už ako trojročné dieťa. Niekoľko nahrávok pre Slovenský rozhlas v Bratislave realizoval už počas štúdia na ZUŠ vo Vrútkach. Absolvoval mimoriadne štúdium na Žilinskom konzervatóriu (B. Urban) a od roku 1999 študoval na Viedenskom konzervatóriu (B. Kuschner). Ešte ako študent nahral niekoľko nahrávok pre Slovenský rozhlas. Jeho debutový sólový album *Souvenirs* vydalo v roku 2017 Hudobné centrum.

V rokoch 2020 až 2025 pôsobil ako prvý koncertný majster Viedenských symfonikov, s ktorými sa tiež niekoľkokrát predstavil ako sólista – naposledy v decembri 2025 vo Viedni pod taktovkou šéfdirigenta Petra Popelku a v marci 2025 v Pekingskom centre divadelného umenia v Číne. V aktuálnej sezóne vystúpil ako sólista v Rakúsku, Nemecku, Českej republike, Vietname a na Slovensku. V nasledujúcej sezóne 2026/2027 bude pôsobiť ako umelec v rezidencii Filharmónie Arthura Rubinsteinu v Lodži v Poľsku. Popri svojej aktívnej medzinárodnej koncertnej kariére je Karvay profesorom husľovej hry na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien. V rokoch 2014 až 2025 zastával aj pedagogickú pozíciu na Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien. Intenzívne sa venuje aj komornej hre, pričom spolupracuje so špičkovými umelcami.

Medzi jeho najvýznamnejšie úspechy patrí víťazstvo na VIII. Medzinárodnom stretnutí mladých hudobníkov v argentínskej Córdobe (1996), cena Eurovízie – Grand Prix Mladý hudobník roka (2002), prvé miesto na Medzinárodnej súťaži Tibora Vargu vo Švajčiarsku (2003), cena Medzinárodnej tribúny mladých interpretov New Talent (2005) a víťazstvo na Medzinárodnej husľovej súťaži Davida Oistracha v Moskve (2008). V roku 2009 získal Cenu ministra kultúry Slovenskej republiky. Nadácia Tatra banky mu v roku 2011 udelila cenu Mladý tvorca v kategórii hudba, v roku 2016 získal Cenu Ľudovíta Rajtera. Medzi pozoruhodné hudobné úspechy patrí aj vystúpenie na hrade Windsor pred vtedy ešte Jeho Kráľovskou Výsostou, princom Charlesom Waleským, kde sa ako 18-ročný podelil o pódium s legendárnym violončelistom Mstislavom Rostropovičom.



EWALD DANEL

Študoval hru na husliach a dirigovanie na ostravskom konzervatóriu a Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Absolvoval dirigentský kurz u K. Österreichera, kurz zborového dirigovania u J. Wierszyłowského a doktorandské štúdium u B. Warchala. Po ukončení štúdia pôsobil ako koncertný majster v Symfonickom orchestri Slovenského rozhlasu a v orchestri Slovenského národného divadla. V rokoch 1985 – 2023 bol koncertným majstrom Slovenskej filharmónie a od roku 2001 umeleckým vedúcim Slovenského komorného orchestra.

Ako sólista a dirigent sa predstavil na koncertných pódioch v mnohých krajinách Európy i zámoria (Japonsko, Kórea, Egypt, Panama, Brazília, USA). Dlhodobá spolupráca ho spája s Hiroshima Symphony Orchestra, Orquestra Sinfonica Municipal Sao Paulo, Akita Chamber Orchestra, Tokyo Harmonia Chamber Orchestra, vystupoval s orchestrami Klang Verwaltung München, Orchestra Ensemble Kanazawa, Nagoya Philharmonic Orchestra, Osaka Symphoniker, Sakata Philharmony, Slovenská filharmónia, Prague Philharmonia, Orquestra Filarmónica de Málaga, Janáčkova filharmonie Ostrava a i. V Hiroshima Symphony Orchestra bol v rokoch 2008 – 2014 hlavným hosťujúcim dirigentom.

Ako pedagóg pôsobil na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a bol hosťujúcim profesorom na Aichi Prefectural University of Fine Arts and Music v Nagoyi v Japonsku. V súčasnosti je pedagógom na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Ako umelecký vedúci Slovenského komorného orchestra inicioval spomienkové koncerty Hommage à Bohdan Warchal, cyklus koncertov v chrámoch, koncerty pre ľudí so zdravotným znevýhodnením, koncerty bez potlesku, vznik nových skladieb a ďalšie mimoriadne projekty. Cielená dlhodobá spolupráca s rôznymi cirkevnými a amatérskymi speváckymi zbormi a hudobnými súbormi v role dirigenta, organizátora i autora duchovnej hudby je významnou súčasťou jeho umeleckých aktivít.



SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

Vznikol na jeseň roku 1960 na pôde Slovenskej filharmónie. Pri jeho zrode stál vynikajúci huslista sliezskeho pôvodu B. Warchal (1930 – 2000). Od svojho založenia bol jedným z najpopulárnejších súborov v oblasti klasickej hudby na Slovensku. Od roku 2001 vedie orchester huslista E. Danel.

Orchester pre slovenské publikum objavil mnohé, na Slovensku neuvedené diela svetových autorov. Významnou mierou sa podieľa na uvádzaní slovenskej hudobnej tvorby, od roku 2001 premiéroval viac ako sedemdesiat skladieb. Mimoriadnymi koncertmi si orchester pravidelne pripomína významné výročia jubilujúcich skladateľov a hudobných osobností a každoročne aj prínos svojho zakladateľa – Hommage à Bohdan Warchal. V rámci cyklu Hudba v chrámoch dlhodobo podporuje prácu profesionálnych a neprofesionálnych speváckych zborov. Zároveň už niekoľko rokov pokračuje v takmer dvestoročnej bratislavskej tradícii uvádzania diela J. Haydna Sedem posledných slov nášho Spasiteľa na kríži v Katedrále sv. Martina; pokračuje tiež v pravidelnom uvádzaní Koncertov bez bariér pre ľudí so zdravotným znevýhodnením.

Na začiatku jubilejnej 65. sezóny 2025/2026 sa orchester predstavil na Jesennom festivale duchovnej hudby v Olomouci. V Českej republike odohral aj dva koncerty v rodiskách jeho umeleckých vedúcich (Orlová, Horní Suchá), tiež na festivale v Ostrave, v decembri absolvoval aj koncerty v Bulharsku (Sofijská filharmónia, cyklus komorných koncertov) a Grécku (International Chamber Music Festival of Thessaloniki Concert Hall). SKO tradične obohatil aj kultúrne podujatia viacerých slovenských miest (Lučenec, Prešov, Humenné, Michalovce, Liptovský Hrádok, Piešťany). Z plánovaných zahraničných ciest vycestuje tento rok koncertovať najbližšie do Českej republiky na festival Mahler Jihlava, do Francúzska na Festival des Forêts (Compiègne) a Flâneries Musicales de Reims (Remeš), ako aj do Azerbajdžanu, Arménska a Gruzínska. V sezóne po boku orchestra účinkujú poprední sólisti – huslisti Ionian Ilias Kadesha, Dalibor Karvay a Ivan Ženatý, klavirista Igor Ardašev, klarinetisti Igor Františák a Gábor Varga a hobojsa Matúš Veľas.

61. Bratislavské hudobné slávnosti

BHS



Foto: Vladimír Kufcák

23. 9. – 11. 10. 2026

Bratislava Music Festival
Festspiele Bratislava
Fetes de Musique de Bratislava

Hlavný usporiadateľ BHS



www.filharmonia.sk

Vstupenky na koncerty BHS v predaji od 20. mája 2026
v pokladnici Slovenskej filharmónie a online.

Slovenská filharmónia, Medená 3, 816 01 Bratislava, SR

Pokladnica Slovenskej filharmónie

Reduta, Nám. Eugena Suchoňa 1, Bratislava

otvorená v pracovných dňoch po – pia 12.00 – 18.00

a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania

Zmena programu a interpretov vyhradená.

Rezervácie

+421 2 20 47 52 33, +421 2 20 47 52 93

vstupenky@filharmonia.sk

online predaj a rezervácie vstupeniek

www.filharmonia.sk

Predaj vstupeniek na vybrané koncerty aj v sieti Ticketportal



Slovenská filharmónia vyhotovuje obrazové snímky
a zvukové a zvukovo-obrazové záznamy z koncertov
a je oprávnená ich použiť primeraným spôsobom
na umelecké účely.



NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA
EUROSISTÉM

HRDÝ PARTNER SF



AUTO | *Prestige*
bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

● RÁDIO
● DEVÍN

.tasr.

||. Hudobný
život

{OPERA
SLOVAKIA

Klasika
Plus.cz



OPERA+

S I T A

Forbes



viva rádio

SME

tyždenník
slovenka

FinReport

CITYLIFE
ČO SA DEJE
V BRATISLAVE A OKOLÍ

THE
SLOVAK SPECTATOR

SLOVAKIA | ONLINE

Slovenská filharmónia je štátna príspevková
organizácia Ministerstva kultúry SR



MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY



Stretneme sa na koncerte